

Søke fritak fra plikten til opplæring i norsk og i samfunnskunnskap

Reglene for norsk og samfunnskunnskap finner du i introduksjonsloven med forskrifter. Dette er en forenklet beskrivelse av reglene for fritak fra plikt til opplæringen.

Permanent oppholdstillatelse og statsborgerskap

Ved søknad om permanent oppholdstillatelse er det krav til timer/kunnskaper i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere med *rett og plikt* og med *plikt* (uten rett) til opplæring i norsk og samfunnskunnskap ut fra introduksjonsloven.

Kravene er forskjellige for innvandrere

- som har rett og plikt med første oppholdstillatelse før 1.09.2013
- som har rett og plikt med første oppholdstillatelse fra og med 1.09.2013
- for innvandrere med plikt (uten rett)

Det er også ulike krav til norsk og samfunnskunnskap for henholdsvis permanent oppholdstillatelse og for statsborgerskap. Du kan lese mer om alle kravene til permanent oppholdstillatelse i utlendingsloven og til statsborgerskap i statsborgerloven med forskrifter.

Fritak fra plikt

Innvandrere som har rett og plikt, eller plikt, til 300/600 timer opplæring i norsk og i samfunnskunnskap ut fra introduksjonsloven, må dokumentere at de har gjennomført opplæringen (og eventuell **plikt til prøver**) hvis de vil søke permanent oppholdstillatelse. Som et alternativ til å gjennomføre opplæring, kan de ut fra bestemte regler få fritak fra denne plikten.

- Plikt til **prøver** i norsk og i samfunnskunnskap gjelder bare personer med rett og plikt med første oppholdstillatelse fra 1.9.2013. De må også ha bestått norskprøve på nivå A1 eller høyere muntlig, og samfunnskunnskapsprøve på valgfritt språk.

Det er to typer fritak fra plikten til opplæring:

- På grunn av tilstrekkelige kunnskaper
- På grunn av helsemessige eller andre tungtveiende årsaker

FRITAK FRA PLIKTEN TIL OPPLÆRING PÅ GRUNN AV TILSTREKkelige KUNNSKAPER

Reglene for fritak fra plikten til opplæring er de samme for søkere med rett og plikt, og med plikt (uten rett).

Fra 1.1.2016 er det to sett regler som gjelder for fritak fra plikten til opplæring.

- **Personer med første oppholdstillatelse før 1.1.2016**

For søkere i denne gruppen gjelder fortsatt regelen om at fritak for plikt på grunn av tilstrekkelige kunnskaper i norsk også gir fritak fra plikten til opplæring i samfunnskunnskap.

- **Personer med første oppholdstillatelse fra og med 1.1.2016**

Søkere i denne gruppen må dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i både norsk og om samfunnet, og søke om fritak både for norsk og for samfunnskunnskap.

Det er også mulig å søke fritak

- bare fra plikten til norsk hvis du har innfridd plikten til samfunnskunnskap tidligere
- eller bare fra plikten til samfunnskunnskap hvis du har innfridd plikten til norsk tidligere

FRITAK FRA PLIKT TIL NORSK:

Gyldig dokumentasjon for fritak fra plikten til norsk på grunn av tilstrekkelige norskkunnskaper.

Eksemplene på listen under gjelder for både

fritak fra norsk og samfunnskunnskap for personer med oppholdstillatelse før 1.1.2016

og

fritak fra norsk (inkludert plikten til å bestå prøve i norsk muntlig på A1-nivå) for personer med første oppholdstillatelse fra og med 1.1.2016.

Alle delprøvene i norskprøvene må være bestått.

- Norskprøve nivå A2 eller nivå B1 skriftlig og muntlig
- Norskprøve 2 eller Norskprøve 3 skriftlig og muntlig
- Test i norsk - høyere nivå, «Bergenstesten» (bestått/450 p), skriftlig
- Gjennomført opplæring i norsk i grunnskole eller videregående opplæring etter læreplanen i norsk, og med bestått karakter
- Gjennomført studier i norsk på universitets/høyskolenivå i Norge/andre land tilsvarende 30 studiepoeng
- Fyller inntakskrav for norskkunnskaper for universitet eller høyskole

(blant annet bestått eksamen fra UiO, NORINT0130, trinn 3)

Eksempler på godkjente norskkunnskaper for inntak til høyskole/universitet:

(Se også Samordnet opptak)

- Test i norsk, høyere nivå ("Bergenstesten"), skriftlig, minst 450 poeng, eller Bestått
- Bestått Trinn 3 på Norsk for utlendinger på universitetene
- Bestått videregående skole i Norge

FRITAK FRA PLIKT TIL SAMFUNNSKUNNSKAP:

Gyldig dokumentasjon for fritak fra plikten til samfunnskunnskap på grunn av tilstrekkelige kunnskaper om samfunnet:

- Bestått avsluttende prøve i samfunnskunnskap på valgfritt språk

Eller

- Gjennomført opplæring i samfunnsfag i henhold til læreplaner for faget i grunnskolen eller videregående opplæring i Norge, med standpunktkarakter i faget

Eller

- Gjennomført og bestått studier i samfunnsfag som gir kunnskap om Norge, på universitets- eller høyskolenivå tilsvarende minimum 10 studiepoeng.

FRITAK FRA PLIKTEN TIL OPPLÆRING PÅ GRUNN AV HELSEMESSIGE ELLER ANDRE TUNGTVEIENDE ÅRSAKER

Grunnen til søknaden må dokumenteres med legeattest. Legeattesten må svare på kravene i loven. I merknader til introduksjonsloven § 4 står blant annet dette:

Regelen her gjelder (...) bare for dem som overhodet ikke kan delta i opplæringen, og som ikke vil kunne gjennomføre den pliktige opplæringen i løpet av tre år.

Personer som kan være aktuelle for fritak etter denne hjemmelen, er i hovedsak personer som er alvorlig eller kronisk syke, eller hvor en helhetsvurdering av situasjonen for den enkelte person tilsier at det ville være svært urimelig å ikke fritta vedkommende fra plikten til å delta i opplæringen. Det skal i alminnelighet svært mye til før vilkåret skal anses oppfylt, og det vil nødvendigvis ikke være tilstrekkelig at vedkommende er varig arbeidsufør.

Hvis du vil søke fritak fra plikten til opplæring på grunn av helsemessige eller andre tungtveiende årsaker, må du legge ved dokumentasjon eller legeattest.

SØKNADSSKJEMA OG DOKUMENTASJON

Har du flere spørsmål vedrørende fritak, ta kontakt med Kristiansund voksenopplæring.

Personer som er bosatt i andre kommuner må søke i sin egen bostedskommune.

Det kan ta opptil 2 uker å behandle søknaden, med forbehold om ferieavvikling.

Hvis du får fritak fra plikten til opplæring, får du et brev med vedtak om fritak fra kommunen/voksenopplæringen. Dette vedtaket må du legge ved søknaden om permanent oppholdstillatelse. Når du har fått fritak trenger du ikke legge ved dokumentasjon på kunnskapene eller legeattesten som er grunnlaget for fritaket når du søker om permanent oppholdstillatelse.